

Google ला सर्च करा

गुरुमाऊली

माझा अभ्यास

Study From Home

गुरुमाऊली
एक शैक्षणिक व्यासपीठ

Subscribe

इयत्ता - सहावी (19 ऑगस्ट) विषय - मराठी

Subscribe

खालील बटणांना क्लिक करून ऑनलाईन टेस्ट सोडवू शकता.

मराठी टेस्ट

गणित टेस्ट

इंग्रजी टेस्ट

हिंदी टेस्ट

इति.नाशा टेस्ट

सेमी गणित टेस्ट

भूगोल टेस्ट

विज्ञान टेस्ट

+ वाचा व समजून घ्या.

स्वाध्याय

प्र. १. दोन-तीन वाक्यांत उत्तरे लिहा.

- (अ) लेखकाला सैनिकाच्या आयुष्यातील प्रचंड अवघड काम कोणते व का वाटते ?
 (आ) पोस्टमन आल्यावर बटालियनमध्ये झुंबड का उडत असे ?
 (इ) गावाकडचा सांगावा ऐकून लेखकाची अवस्था कशी झाली ?

प्र. २. का ते लिहा.

- (अ) कारगीलमधील उन्हाळा लेखकाला सुखावह आणि आल्हाददायी वाटतो.
 (आ) लेखकाने आपल्या पत्नीच्या पत्राला बोलके पत्र म्हटले आहे.
 (इ) गावाकडे जाताना रस्ता कटता कटत नव्हता असे लेखकाला वाटते.
 (ई) पण थोडा उशीर झाला... असे लेखकाने म्हटले आहे.

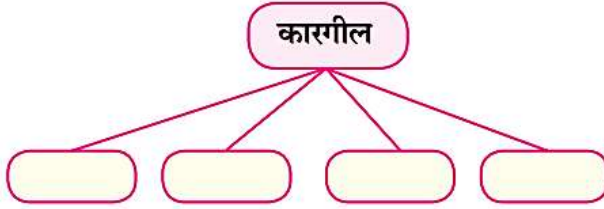
प्र. ३. पोस्टातील पत्राचा प्रवास कसा होतो ते माहित करून घ्या.

प्र. ४. वसुंधरेचे व सैनिकाच्या मनाचे वर्णन करणारी तुम्हांला आवडलेली वाक्ये पाठातून शोधून लिहा.

प्र. ५. तुम्हांला एका सैनिकाची मुलाखत घ्यायची आहे, त्यासाठी प्रश्न तयार करा.

प्र. ६. सैनिक जसे देशाचे रक्षण करतात, तसे तुम्हांला आपल्या देशासाठी काय करावेसे वाटते ?

प्र. ७. कारगील या ठिकाणचे विशेष वर्णन करणारे पाठात आलेले शब्द आकृतीत लिहा.

खेळूया शब्दांशी.

- (अ) 'मन' शब्द असलेले पाठातील वाक्यप्रचार लिहा.
 (आ) 'पाव्हणेरावळे' यासारखे तुम्हांला माहित असलेले जोडशब्द लिहा. त्या जोडशब्दांचा वाक्यांत उपयोग करा.

ओळखा पाहू!

(१) हात आहेत; पण हालवत नाही. (२) पाय आहेत; पण चालत नाही. (३) दात आहेत; पण चावत नाही. (४) नाक आहे; पण श्वास घेत नाही. (५) केस आहेत; पण कधी विंचरत नाही.

 वाचा व सोडवा.

4

अपूर्णाकांवरील क्रिया

 टेस्ट
सोडवा

सरावसंच 12

1. गुणाकार करा.

(i) $\frac{7}{5} \times \frac{1}{4}$ (ii) $\frac{6}{7} \times \frac{2}{5}$ (iii) $\frac{5}{9} \times \frac{4}{9}$ (iv) $\frac{4}{11} \times \frac{2}{7}$

(v) $\frac{1}{5} \times \frac{7}{2}$ (vi) $\frac{9}{7} \times \frac{7}{8}$ (vii) $\frac{5}{6} \times \frac{6}{5}$ (viii) $\frac{6}{17} \times \frac{3}{2}$

2. अशोकरावांनी आपल्या 21 एकर शेताच्या $\frac{2}{7}$ भागात केळीची लागवड केली, तर एकूण केळी लागवडीचे क्षेत्र किती ?

3* लष्करातील एकूण सैनिकांपैकी $\frac{4}{9}$ भाग सैनिक उत्तर सीमेवर संरक्षण करत आहेत. या सैनिकांच्या संख्येच्या तिसऱ्या भागाएवढे सैनिक ईशान्येकडील भागात संरक्षणासाठी कार्यरत आहे. जर उत्तर सीमेवर कार्यरत असणाऱ्या सैनिकांची संख्या 540000 असेल, तर ईशान्येकडील सैनिकांची संख्या किती असेल ?

जाणून घेऊया.

गुणाकार व्यस्त

हे गुणाकार पाहा.

(1) $\frac{5}{6} \times \frac{6}{5} = \frac{30}{30} = 1$

(2) $4 \times \frac{1}{4} = \frac{4}{1} \times \frac{1}{4} = \frac{4}{4} = 1$

(3) $\frac{3}{2} \times \frac{2}{3} = \frac{6}{6} = 1$

(4) $\frac{71}{3} \times \frac{3}{71} = 1$

या सर्व गुणाकारांत काय विशेष दिसते ?

दिलेला अपूर्णाक आणि त्याचा अंश व छेद यांची अदलाबदल करून मिळणारा अपूर्णाक यांचा गुणाकार 1 आहे. अशा अपूर्णाकांच्या जोडीला नाव आहे. ही गुणाकार व्यस्तांची जोडी आहे.

उदा. $\frac{5}{6}$ या अपूर्णाकाचा गुणाकार व्यस्त $\frac{6}{5}$ आहे. 4 चा म्हणजेच $\frac{4}{1}$ चा गुणाकार व्यस्त $\frac{1}{4}$ आहे.

हे मला समजले.

जेव्हा दोन संख्यांचा गुणाकार 1 असतो तेव्हा त्या संख्या एकमेकींच्या गुणाकार व्यस्त असतात.

विचार करा.

(1) 1 चा गुणाकार व्यस्त कोणता ? (2) 0 चा गुणाकार व्यस्त आहे का ?

Read and solve.

Practice Set 12

1. Multiply.

(i) $\frac{7}{5} \times \frac{1}{4}$

(ii) $\frac{6}{7} \times \frac{2}{5}$

(iii) $\frac{5}{9} \times \frac{4}{9}$

(iv) $\frac{4}{11} \times \frac{2}{7}$

(v) $\frac{1}{5} \times \frac{7}{2}$

(vi) $\frac{9}{7} \times \frac{7}{8}$

(vii) $\frac{5}{6} \times \frac{6}{5}$

(viii) $\frac{6}{17} \times \frac{3}{2}$

2. Ashokrao planted bananas on $\frac{2}{7}$ of his field of 21 acres. What is the area of the banana plantation?

3*. Of the total number of soldiers in our army, $\frac{4}{9}$ are posted on the northern border and one-third of them on the north-eastern border. If the number of soldiers in the north is 540000, how many are posted in the north-east?

Let's learn.

Reciprocals or Multiplicative Inverses

Look at these multiplications.

(1) $\frac{5}{6} \times \frac{6}{5} = \frac{30}{30} = 1$

(2) $4 \times \frac{1}{4} = \frac{4}{1} \times \frac{1}{4} = \frac{4}{4} = 1$

(3) $\frac{3}{2} \times \frac{2}{3} = \frac{6}{6} = 1$

(4) $\frac{71}{3} \times \frac{3}{71} = 1$

What is the peculiarity you see in all of them?

A fraction is multiplied by another fraction obtained by exchanging the numerator and denominator of the first fraction. Their product is 1. Each fraction of such a pair is called the reciprocal or multiplicative inverse of the other.

Example : The multiplicative inverse or reciprocal of $\frac{5}{6}$ is $\frac{6}{5}$.

The multiplicative inverse of 4, that is, of $\frac{4}{1}$ is $\frac{1}{4}$.

Now I know -

When the product of two numbers is 1, each of the numbers is the multiplicative inverse or reciprocal of the other.

Think about it.

(1) What is the reciprocal of 1?

(2) Would 0 have a reciprocal?

Read and understand.

Sentence Board

Using words in the neighbouring boxes, try to make as many meaningful sentences as you can, for example : • They jumped down. • Has she solved puzzles ? • You can do it.

did	they	jumped	down
does	I	flew	away
do	it	tried	up
can	you	wake	hard
will	he	sing	softly
have	she	read	books
has	we	solved	puzzles

Write down any five of the sentences you make.

Remember, the first letter of a sentence is always a capital letter. Your sentences will end with either a full stop or a question mark.

LEARNING
about
LANGUAGE

PRONOUNS

Read the words in the second column of the sentence board. They are called pronouns. 'Pro-nouns' are words that stand for nouns. They are used when we know what nouns we are talking about.

List the English pronouns 'I, we, you, he, she, it, they' one below the other. Write equivalent pronouns in your mother tongue against each. Compare them. Discuss what you notice.

पाठ वाचा व स्वाध्याय सोडवा.

४. वैदिक संस्कृती

'भागदुघ' असे म्हणत. 'भाग' म्हणजे वाटा. 'जन'च्या उत्पन्नातील राजाचा 'भाग' गोळा करणारा, तो भागदुघ. राजाला मार्गदर्शन करण्यासाठी 'सभा', 'समिती', 'विदथ' आणि 'जन' अशा चार संस्था होत्या. त्यांमध्ये राज्यातील लोक सहभागी होत. 'सभा' आणि 'विदथ' या संस्थांच्या कामकाजात स्त्रियांचाही सहभाग असे. राज्यातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या मंडळास 'सभा' म्हणत तर लोकांच्या सर्वसाधारण बैठकीस 'समिती' असे म्हणत. समितीमध्ये लोकांचा सहभाग असे.

पुढे वैदिक विचारप्रवाहात 'स्मृति' व 'पुराण' नावाचे वाङ्मय निर्माण झाले. वेद, स्मृती, पुराणे, स्थानिक लोकधारणा इत्यादींवर आधारलेला धार्मिक प्रवाह कालांतराने 'हिंदू' या नावाने ओळखला जाऊ लागला.

प्राचीन भारतात यज्ञविधी आणि वर्णव्यवस्था यांच्याबाबतीत वैदिक प्रवाहापेक्षा वेगळी भूमिका घेणारे धार्मिक प्रवाह अस्तित्वात होते. पुढील पाठात आपण त्यांचा परिचय करून घेणार आहोत.

सराव करा.

स्वाध्याय

१. पाठातील आशयाचा विचार करून उत्तरे लिहा.

- (१) वैदिक साहित्यातील विद्वान स्त्रिया
.....
- (२) वेदकालीन मनोरंजनाची साधने
.....
- (३) वेदकालीन चार आश्रम
.....

२. चूक की बरोबर ओळखा.

- (१) यज्ञात म्हटले जाणारे मंत्र-ऋग्वेद
- (२) अथर्व ऋषींचे नाव दिलेला वेद-अथर्ववेद
- (३) यज्ञविधींच्या वेळी मंत्रगायन करण्यास मार्गदर्शन करणारा वेद-सामवेद

३. एका शब्दात उत्तरे लिहा.

- (१) वैदिक वाङ्मयाची भाषा.....
- (२) विद् म्हणजे.....
- (३) गोधूम म्हणजे.....
- (४) घराचा प्रमुख म्हणजे.....
- (५) श्रेणींच्या प्रमुखाला म्हणत.....

४. नावे लिहा.

- (१) तुम्हांस माहीत असलेली वादचे
.....
- (२) सध्याच्या काळातील स्त्रियांचे किमान दोन दागिने
.....
- (३) सध्याची मनोरंजनाची साधने
.....

५. थोडक्यात उत्तरे लिहा.

- (१) वेदकालीन लोकांच्या आहारामध्ये कोणकोणत्या पदार्थांचा समावेश होता?
- (२) वेदकाळात गाईंची विशेष काळजी का घेतली जाई?
- (३) संन्यासाश्रमात मनुष्याने कसे वागावे अशी अपेक्षा होती?

६. टीपा लिहा.

- (१) वेदकालीन धर्मकल्पना
- (२) वेदकालीन घरे
- (३) वेदकालीन शासनव्यवस्था

उपक्रम

- (१) आपल्या परिसरातील काही कारागिरांच्या मुलाखती घेऊन त्यांची माहिती लिहा.
- (२) पाठात आलेले नवीन शब्द व त्यांचे अर्थ यांची यादी करा.

निरीक्षण करा व समजून घ्या.

पुढील पाठात आपण तापमान या हवेच्या अंगाचा आर्थक माहिती घेऊया.

४. हवा व हवामान

टैस्ट मोडवा

हे नेहमी लक्षात ठेवा.

एखाद्या ठिकाणाच्या हवेत सतत बदल होत असतो, पण त्या ठिकाणाच्या हवामानात सहसा फरक पडत नाही. हवामान सर्व ठिकाणी सारखे नसते. आपल्या भारतातसुद्धा हवामान कोठे शीत तर कोठे उष्ण, कोठे दमट तर कोठे कोरडे असते.

माहीत आहे का तुम्हांला ?

हवामानाचा परिणाम संपूर्ण सजीवसृष्टीवर विविध प्रकारे होत असतो. बहुतांश सजीवसृष्टी पोषक हवामान असलेल्या प्रदेशात दिसून येते. सजीवांचा आहार, निवारा या बाबींवरही हवामानाचा परिणाम होत असतो. पृथ्वीवरील पाण्याचे वितरण देखील हवामान नियंत्रित करते.

मला हे येते !

- परिसरातील हवेचे वर्णन करणे.
- वेळोवेळी हवेत होणारे बदल ओळखणे.
- हवेच्या अंगाचा विचार करून हवामानाच्या बदलाची चर्चा करणे.
- हवा व हवामान यांतील फरक सांगता येणे.

स्वाध्याय

(अ) मी कोण ?

- मी नेहमी बदलत असते.
- मी सर्व ठिकाणी सारखे नसते.
- मी जलबिंदूचे स्थायुरूप असते.
- मी वातावरणात बाष्परूपात असते.

(ब) उत्तरे लिहा.

- महाबळेश्वरचे हवामान थंड का आहे ?
- समुद्रकिनार्याजवळील हवामान दमट असते कारण काय ?
- हवा व हवामान यांमध्ये कोणता फरक आहे ?
- हवेची अंगे कोणती ?
- समुद्रसान्निध्य व समुद्रसपाटीपासूनची उंची यांचा हवामानावर कोणता परिणाम होतो ?

(क) खालील हवामान स्थितीसाठी तुमच्या परिचयाची ठिकाणे लिहा. (नकाशासंग्रह वापरा.)

उष्ण	
उष्ण व दमट	
शीत	
उष्ण व कोरडे	
शीत व कोरडे	

(ड) पुढील तक्ता पूर्ण करा.

हवा	हवामान
वातावरणाची अल्पकालीन स्थिती	
	लवकर बदलत नाही.
विशिष्ट ठिकाणाच्या संदर्भाने व्यक्त केली जाते.	
	हवामानाची अंगे- तापमान, वारे, वृष्टी, आर्द्रता, हवेचा दाब.

*** उपक्रम**

तुमच्या गावाचे हवामान कसे आहे ते शिक्षकांच्या मदतीने समजून घ्या.

वाचा व स्वाध्याय सोडवा.

सराव

टॅस्ट
सोडवा

हे नेहमी लक्षात ठेवा.

सजीव सृष्टीतील वनस्पती व प्राण्यांमध्ये खूप मोठी विविधता आढळून येते. प्रत्येक वनस्पती आणि प्राणी वैशिष्ट्यपूर्ण आहे. सजीव सृष्टीतील विविधता जपण्याचा आपण सर्वांनी प्रयत्न करणे गरजेचे आहे.

आपण काय शिकलो?

- वनस्पतींचे खोडांचे आकार व उंचीनुसार, जीवनक्रम कालावधीनुसार, अधिवासानुसार वर्गीकरण केले जाते.
- प्राण्यांचे पेशीरचनेनुसार, पाठीच्या कण्यानुसार, पुनरुत्पादन पद्धती व अधिवासानुसार वर्गीकरण केले जाते.

१. सांगा, मी कोणाशी जोडी लावू?

'क' गट	'ख' गट
अ. उभयचर	१. माकड
आ. पृष्ठवंशीय	२. साप
इ. खवले असणारे	३. बेडूक

२. आमच्यात वेगळा कोण ?

- अ. बुरशी, भूछत्र, शेवंती, स्पायरोगायरा
- आ. आंबा, वड, ताड, हरभरा
- इ. द्राक्षे, संत्रे, लिंबू, जास्वंद
- ई. सूर्यफूल, वड, ज्वारी, बाजरी
- उ. पेरू, मुळा, गाजर, बीट
- ऊ. हरीण, मासा, मानव, कृमी.

३. आमच्यात फरक काय आहे ?

- अ. सपुष्प वनस्पती - अपुष्प वनस्पती
- आ. वृक्ष - झुडूप
- इ. पृष्ठवंशीय प्राणी - अपृष्ठवंशीय प्राणी

४. सत्य की असत्य ओळखा.

- अ. गोगलगाय हा जलचर प्राणी आहे.
- आ. उभयचर प्राणी हवा व पाण्यात राहू शकतात.
- इ. पृष्ठवंशीय प्राण्यांत मेंदूचे कार्य अधिक विकसित झालेले असते.
- ई. अमिबा हा बहुपेशीय प्राणी आहे.

५. दोन नावे लिहा.

अ. सपुष्प वनस्पती	उ. वेल
आ. अपुष्प वनस्पती	ऊ. वार्षिक वनस्पती
इ. वृक्ष	ए. द्विवार्षिक वनस्पती
ई. झुडूप	ऐ. बहुवार्षिक वनस्पती

६. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

- अ. वनस्पतीचे अवयव कोणते ?
- आ. मुळांची कार्ये कोणती ?
- इ. सजीवांच्या वर्गीकरणाची आवश्यकता का आहे ?
- ई. सजीवांचे वर्गीकरण करताना कोणते निकष विचारात घेतले जातात ?
- उ. वेलींची काही वैशिष्ट्ये सांगा.
- ऊ. रोपट्याची वैशिष्ट्ये सांगून उदाहरणे द्या.
- ए. प्राण्यांचे आणि वनस्पतींचे वर्गीकरण कोणकोणत्या निकषांच्या आधारे कराल ?
- ऐ. प्राण्यांच्या शरीराचे संरक्षण कशामुळे होते ?

७. आकृत्या काढा.

वनस्पतीची आकृती काढून त्यामधील मूळ, खोड, पाने हे भाग दाखवा.

उपक्रम :

- रोपवाटिकेला भेट द्या व तेथील वनस्पतींचे वर्गीकरण करा.
- प्राणिसंग्रहालयाला भेट देऊन प्राण्यांच्या विविधतेविषयी माहिती मिळवा.
- वनस्पतींच्या विविधतेवर निबंध लिहा.
- विविध वनस्पतींच्या बिया उन्हाळ्यात गोळा करा व त्या पावसाळ्यात मोकळ्या जागी (माळरान, टेकडी इत्यादी) टाका.

3. Diversity in Living Things and their Classification

Read and understand.

Always remember...

In the living world, a lot of diversity is seen both in animals and plants. Every plant and animal is unique. We should all make efforts to conserve this diversity in the living world.

What we have learnt-

- Plants are classified on the basis of their height and the shape of stems, period of life cycle and habitat.
- Animals are classified on the basis of the cell structure, vertebral column, method of reproduction and habitat.

Revision

1. Match the pairs.

A Group

- (a) Amphibian
- (b) Vertebrate
- (c) With scales

B Group

- (1) A Monkey
- (2) A Snake
- (3) A Frog

2. Who is the odd one out ?

- (a) Fungus, mushroom, chrysanthemum, spirogyra
- (b) Mango, banyan, palm, chick pea
- (c) Grape, orange, lemon, hibiscus
- (d) Sunflower, banyan, jowar, bajra
- (e) Guava, radish, carrot, beetroot
- (f) Deer, fish, man, worms

3. What is the difference ?

- (a) Flowering plants – non-flowering plants
- (b) A tree – a shrub
- (c) Vertebrates – invertebrates

4. True or false ?

- (a) The snail is an aquatic animal.
- (b) Amphibians can live in air and in water.
- (c) The function of the brain is well developed in vertebrate animals.
- (s) The amoeba is a multicellular animal.

5. Write two names of each.

- (a) A flowering plant
- (b) A non-flowering plant
- (c) A tree
- (d) A shrub
- (e) A creeper
- (f) An annual plant

- (g) A biennial plant
- (h) A perennial plant

6. Write answers to the following.

- (a) What are the parts of a plant ?
- (b) What are the functions of the root ?
- (c) Why is it necessary to classify living things ?
- (d) What are the criteria used to classify living things ?
- (e) Tell some characteristics of creepers.
- (f) Explain the characteristics of herbs with two examples.
- (g) On the basis of which criteria will you classify plants and animals ?
- (h) What protects the bodies of animals ?

7. Draw figures.

Draw the figure of a plant to show the parts, namely, the root, stem and leaves in it.

Activity :

- Visit a plant nursery and classify the plants there.
- Visit a zoo and obtain information about the diversity in animals.
- Write an essay on diversity in plants.
- Collect seeds of various plants during summer and throw them in open spaces (fallow land, moorland, hill, etc.) during the rainy season.

जरा सोचो बताओ

यदि मैं पुस्तक होता/होती तो

तो मेरी खुशियों का ठिकाना न रहा। ओहो ! मुझे तो यह भी बताया गया कि गुरुदेव ने 'गीतांजली' का अधिकांश भाग इसी कमरे के बरामदे में बैठकर लिखा

था। मैं सचमुच भाव विभोर हो उठा। क्या यह सच है ? मेरा अहोभाग्य था कि मैं उसी कमरे में ठहरा था जिसमें नोबल पुरस्कार प्राप्त 'गीतांजली' रची गई थी।

मैंने समझा

शब्द वाटिका

नए शब्द

- संस्मरण = स्मरणीय घटना मध्याह्न = दोपहर
 उल्लसित = आनंदित वार्तालाप = बातचीत
 दल = समूह संसर्ग = संगति
 सृष्टि = संसार सघन = घना
 अनुभूति = स्व-अनुभव उपवन = उद्यान
 बकुल = मौलसिरी (वृक्ष का नाम)
 मानसिक खाद्य = वैचारिक चर्चा

भाषा की ओर

निम्नलिखित शब्दों के लिंग और वचन बदलकर लिखो।

स्त्रीलिंग		पुल्लिंग	
एकवचन	बहुवचन	एकवचन	बहुवचन
भैंस	भैंसें	भैंसा	भैंसे
-----	-----	बिलाव	-----
घोड़ी	-----	-----	-----
-----	-----	-----	नाग
-----	चुहियाँ	-----	-----

माझा ऑनलाईन अभ्यास

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

सहावी मराठी	सहावी गणित	सेमी गणित	सहावी इंग्रजी	सहावी इतिहास
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा
सहावी भूगोल	सहावी विज्ञान	सेमी विज्ञान	सहावी हिंदी	
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)